

Innspill til Strømnettutvalget fra Norwea

Fra spørsmålslisten

(her har vi besvart (i rød tekst) det som er relevant fra vår side)

Tema 1: Konesjonsprosessen: Hvordan skape en raskest mulig prosess, med god kvalitet og god dialog

- Hva mener dere er beste praksis for konesjonsprosessen? Hva er suksessfaktorer for en god konesjonsprosess? Hvordan oppleves rammene for konesjonsbehandling?
- Beste praksis vil i prinsippet være en konesjonsprosess som er effektiv og rask (mye raskere) og samtidig gir anledning til høringsinnspill fra berørte parter og ankebehandlinger. Suksessfaktorer er at vi får til dette. Høringsprosesser og spesielt ankebehandling bør i større grad filtrere ut innspill som primært spilles inn for å sinke prosessen.
- Fra deres ståsted, hva oppleves som mest utfordrende med konesjonsprosessen utover tidsbruken?
- Det er jo tidsbruken som er hovedutfordringen. Utover denne er det ankeprosessen som åpner for lang tidsbruk uansett om klagen er relevante eller ikke.
- Er det tidstyver i konesjonsprosessen som kan elimineres uten at det går ut over kvaliteten? I så fall, hvilke?
- Vi har forståelse for at en grundig behandling krever gode høringsprosesser og muligheten for alle berørte parter til å bli hørt. Vi stiller likevel spørsmål til hvorvidt det ikke er noe å hente også for myndighetsinitierte konesjonsprosesser, eksempelvis ved å åpne for mulighet til parallelle spor og involvering av høringsinstanser som del av selve arbeidet. Når det gjelder ankeprosessene bør man vurdere en form for rask forbehandling av anker som kan filtrere ut ikke-relevante anker slik at den mer tidskrevende og eksisterende ankebehandlingen kan omfatte færre prosjekt. I tillegg bør en vurdere en raskere og mer effektiv komplett ankebehandling.

Tema 2: Prissignaler

- Hvordan bør prisingen av nettet utformes for å gi mest mulig riktige signaler om lokalisering og dimensjonering og dermed bidra til samfunnsøkonomisk utvikling av nettet?
- I prinsippet vil jo en bruk av effekttariffering gi riktig signal da dette reflekterer nettkostnad. Men nå er jo ikke nettet alltid fullt selv om det er fullt deler av tiden. Vi har kontraktstyper som i og for seg åpner for fleksibel bruk av ledig kapasitet, men disse er ganske statiske. Kan man tenke seg en mer dynamisk bruk av slik ledig kapasitet, dvs over kortere perioder?

Tema 3: Forbruksplaner og tilknytning til nettet: Hvordan skape transparens og god dialog?

- Hva er beste praksis for dialog mellom nettselskap og tilknytningskunde? Hva er suksessfaktorer for å få til dette?
- Effektivisering av samarbeidsmodeller og informasjonsutveksling **mellom nettselskap og prosjektutviklere**. Monopolregime som nettselskap/Statnett lever under blir i mange tilfeller opplevd som ineffektivt da planlegging og utredning ikke er basert på siste status blant prosjektutviklere (av nye produksjonsanlegg). Produsent/prosjektutvikler har på sin side ikke alltid siste oppdatert info fra nettselskap om nettplanlegging. Framfor årlige NUP& kraftsystemmøter, individuelle møter eller infoforespørsler, kunne en f.eks se for seg «live digital kraftsystem planer & NUP» som ble oppdatert kontinuerlig og som prosjektutviklere kunne benytte?
Større grad av info. utveksling **mellom nettselskap og produsent** både i kontraheringsfase og utbyggingsfase muliggjør større grad av synkronisering og dermed effektiisering av nettutbygging og utbygging av prod anlegg. I mange tilfeller er tidspunkt for ferdigstilling ikke samkjørt godt nok. Bedre informasjonsutveksling i kontraheringsfasen kan både være utfordrende men også muliggjøre raskere investeringsbeslutninger.
- Hva er den største utfordringen for kunder som ønsker tilknytning til nettet? Er det f.eks. kostnader (anleggsbidrag), tiden det tar å bygge ut mer kapasitet i nettet eller noe annet? I hvor stor grad påvirker de ulike faktorene som tid og kostnader avgjørelser om tilknytning til nettet dersom det er flere aktuelle lokaliteter for tiltaket?
- Vurdere endringer i anleggsbidragsordningen som gir prosjektutvikler enda mer forutsigbare tilknytningskostnader og dermed muliggjør raskere investeringsbeslutninger. Dette fordrer mer forpliktende **anleggsbidrag** fremlagt av nettselskap på et tidligere stadium og dermed en større risiko på nettselskap. Taket på maks 15% overskridelse kunne kanskje vært vurdert senka noe også.
Nettselskap er kanskje i for stor grad forplikta til konkurranseutsetting noe som i en del tilfeller er mer tidkrevende enn kostnadseffektivt?
- Vet dere om konkrete eksempler på at manglende nettilgang gjør at virksomheter/næring lokaliserer seg andre steder i landet enn opprinnelig tenkt? Vet dere om eksempler på at prosjekter skrinlegges som følge av manglende nettilgang?
Ytre Vikna vindpark etter trinn 1 ble ikke bygget ut pga manglende nett. Generelt et problem i Finnmark. Fosen ble utsatt pga manglende nett-tilgang.

Ytterligere innspill/forslag:

A. Nettilknytning av landbasert vindkraft - forslag

- Konesjonsbehandlingene av nye vindparker gjøres region-vis (kan være en utfordring avhengig av hvordan kommunene skal handtere dette vs PBL)
- Basert på hvilke prosjekter som er igjen etter NVE sine tidlige avslag, bør det lages region-vise nettplaner som matcher vindparkene det søkes konsesjon for.
- Det vil være en utfordring å få nettselskapene til å prioritere arbeidet med konsesjonssøknader for nettilknytning for vindparkene.

Forslag til løsning:

- o Vindkraftselskapene søker konsesjon for produksjonsradialer (slik det er i dag)
- o Nettselskapene søker konsesjon med gitte tidsfrister for forsterkninger i masket nett slik at prosessen matcher konsesjonsprosess for vindkraften
- Det vil bli vanskelig å få aksept for vindkraftverk i lokalsamfunn. Det er da viktig at de prosjektene som får lokal støtte også prioriteres ift nettløsninger.

B. Nettilknytning havbasert

- Nettilknytning for Utsira Nord gjøres med én 420 kV produksjonsradial uten tilknytning til annet forbruk eller produksjon slik at denne kan bygges raskt (2030?). Dette vil gi NO2 5-6 TWh med ny kraft som erstatter kraft til off-shore vind (7 TWh?) for å nå målet om 50% elektrifisering av sokkelen innen 2030
 - o De vindkraftutviklerne som får tildelt areal på UN oppretter samarbeidsorgan for etablering av nettilknytningen. Dette melder og søker konsesjon i samarbeid med Statnett.
 - o Vindselskapene bekoster og bygger sjøkabel, men selger denne til Statnett for kostpris ved ferdigstillelse. Statnett får så dekket sine investeringer gjennom nettleie fra aktørene på UN.
 - o Statnett drifter 420 kV kablen og tar systemansvaret
- Nettilknytning for SNII bør ses i en større Europeisk kontekst og knyttes til andre land (primært 2 andre) i tillegg til Norge, dvs et hybridnett.
 - o Statnett tar utredningsansvar og utreder mulighet for å knytte hybridnettet mot dansk/tysk/britisk/norsk nett. Starter umiddelbart.
 - o Statnett utreder muligheten for å knytte hybridnettet direkte opp mot oljeinstallasjoner i Norge og UK. Starter umiddelbart.
 - o OED/NVE/Statnett starter med å se på lovgivning ift flaskehalsinntekter om dette kan være med på å finansiere vindparkene. EU-lovverk må sannsynligvis endres. Som en del av dette arbeidet må det vurderes inndeling i en eller flere offshore bid zones.
- KAN MAN HA EN «FAST TRACK» FOR PROSJEKT SOM PASSER INN I NETTET OG SOM IKKE HAR NEVNEVERDIGE MILJØPÅVIRKNINGER?

C. Nettilknytning for forbruk

- Elektrifisering av fossile prosesser med utslipp av klimagasser MÅ prioriteres. Nødvendige nettløsninger for dette må derfor prioriteres.
- Nettløsninger for grønne arbeidsplasser bør kombineres prioriteringen beskrevet ovenfor. Spesielt der det ligger an til å bli klynger av grønne arbeidsplasser.
- SIVA sin rolle som koordinator for nettbehov bør styrkes eller evt. åpne for at private aktører kan ta rolla som tilretteleggere av nettløsninger for industrien.

D. Konesjonsprosessen (land- og havvind):

Et mulig forbedringspunkt i en konesjonsprosess er anke og ankebehandlingen. En ankemulighet for berørte parter etter et forvaltningsvedtak er jo en viktig demokratisk rettighet, men veldig ofte tar ankeprosessen uforholdsmessig lang tid (typisk over et år) for klager som i en del tilfeller dreier seg om en liten del av et stort prosjekt eller er en anke på et helt generelt grunnlag. Økte ressurser til ankeinstans (OED) for mer effektiv behandling av klager eller en differensiering av ressursbruk avhengig av type klage kan være måter å få ned behandlingstiden på.

Kan man vurdere en form for siling av anker (tilsvarende det man har i ankesaker til Høyesterett) hvor de som udiskutabelt ikke vil påvirke utfallet blir lagt bort?